

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

29.5.2017

ASIA: Lausunto ehdotuksesta museopoliittiseksi ohjelmaksi (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 9/2017)

Arvoisa vastaanottaja

Museopoliittisessa ohjelmassa on useita uusia merkittäviä linjauksia museotoiminnan kannalta. On tärkeää, että museoiden tehtävän- ja toimenkuvaa tarkennetaan ja päivitetään nykyhetken ja tulevaisuuden vaatimusten mukaisiksi. Suomen Metsästysmuseum tahtoo tässä lausunnossaan nostaa esille seuraavia omasta näkökulmasta tärkeitä seikkoja.

Erikoismuseoiden asema

Ohjelmaluonnoksessa ei ole määritelty erikoismuseoiden asemaa uudelleen järjestetyssä museokentässä. Suomen Metsästysmuseum on erikoismuseo, jonka tehtävänä on suomalaisen metsästyskulttuurin tallentaminen. Museaalisen perustehtävän lisäksi Metsästysmuseum ohessa toimii metsästyksen erikoiskirjasto ja metsästyskulttuuria tallettava metsästysarkisto, joka toimii useiden metsästysjärjestöjen ja -seurojen päätearkistona. Arkiston tehtäviin kuuluu myös nykydokumentointi ja muistitiedon keruu.

Museoiden, kirjastojen ja arkistojen tehtävät ovat viime aikoina lähentyneet ja niistä on alettu käyttää yleisnimeä muistiorganisaatiot. Metsästysmuseum on ollut tässä kehityksessä edelläkävijä. Sen tavoitteena on olla asiakaslähtöinen suomalaisen metsästyskulttuurin tietokeskus, josta kaikki alan tieto on helposti saavutettavissa. Ehdotamme, että Metsästysmuseum kaltaiset erikoismuseot voisivat olla jatkossa alansa vastuumuseoita. Samaan suuntaan olisi mahdollista kehittää muidenkin erikoismuseoiden toimintaa.

Miksi ohjelmaluonnoksessa ei lainkaan mainita museoiden välistä TAKO-yhteistyötä? Onhan juuri TAKO-yhteistyön puitteissa vahvistettu tallennusvastuut suurelle osalle kulttuurihistoriallisista museoista. Millaisia suunnitelmia TAKO:n varalle on tehty?

Voisiko erikoismuseoista tehdä kappaleen lukuun Uudistuva, vahva ja vaikuttava museokenttä?

Taustayhteisöt ja asiakkaat museoiden tehtäväkentässä

Ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi museoiden entistä läheisempi ja monipuolisempi suhde taustayhteisöihinsä. Metsästysmuseon hallinnossa on vahva edustus metsästyksen liittyvillä järjestöillä ja organisaatioilla. Metsästysmuseo on osaltaan pyrkinyt tiiviseen suhteeseen myös metsästäjäkentän, ns. tavallisten metsästäjien kanssa. Harkinnassa on museon oman metsästäjäverkoston perustaminen antamaan museolle palautetta näyttelyistä, tapahtumista ja kokoelmista. Vuorovaikutusta metsästäjien kanssa on edistetty mm. metsästysperinnettä ja -historiaa kokoavilla muistitiedonkeruilla. Museo voi käyttää keruuaineistoa näyttely- ja julkaisutoiminnassa.

Ohjelmaluonnoksessa museoiden suhdetta taustayhteisöihinsä on käsitelty kiitettävästi eri puolilta ja esitelty siitä saatavia hyötyjä. Vuorovaikutus taustayhteisöjen kanssa hyödyttää sekä kokoelmien keruuta että näyttelysuunnittelua. Näemme asiakaslähtöisyyden korostamisen ja kehittämisen hyvänä suuntana ohjelmassa. Tavoitteita asiakas- ja asiantuntijaverkostojen tehtävistä voisi vielä tarkentaa, ja esitetyt näkökohdat voisi tiivistää omaksi kappaleeksi.

Museot kantavat vastuun kulttuuriperinnön säilyttämisestä

Ohjelmassa herättää kysymyksiä museoiden perustehtävien ja museolle esitettyjen hyvinvointi- ja hoivapalveluiden tuottamisen suhde. Onko museoilla taloudellisia ja henkilöstöresursseja toteuttaa ehdotettuja uusia tehtäviä? Hyvinvointipalvelut ovat tärkeitä, mutta ne eivät voi toteutua museon perustehtävien kustannuksella.

Voisikin toivoa, että tarkkuutta ja asiantuntemusta vaativa kokoelmatyö ja -tutkimus, joka on suurelle yleisölle näkymätöntä, eikä sellaisenaan tuota elämyksiä, saisi ohjelmassa ansaitsemansa arvon. Kokoelmatyössä luodaan ja uudistetaan sitä tiedollista pääomaa, jonka hallintaan museoiden arvostus asiantuntijaorganisaatioina ja tutkitun asiantiedon jakajina perustuu. Museon rooli muistiorganisaationa on säilyttää ja välittää tietoa sukupolvelta toiselle, ja se on museoiden tärkein tehtävä ja olemassaolon oikeutus.

Anne Uotila-Laine
Museonjohtaja

Pekka Allonen
Amanuenssi